

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.1.23>

DOŚWIADCZENIE UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE ZWIĘKSZENIA POZIOMU OCHRONY PRAW WŁASNOŚCI INTELKTUALNEJ I JEGO WPŁYW NA POPRAWĘ USTAWODAWSTWA UKRAINY

Ihor Benedysiuk

sędzia

Kasacyjnego Sądu Gospodarczego Sądu Najwyższego,

student

Naukowo-Badawczego Instytutu Własności Intelektualnej Narodowej Akademii Nauk Prawnych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-3935-5322

Benedysiuk@gmail.com

Adnotacja. W artykule zbadano doświadczenie Unii Europejskiej ostatnich dziesięcioleci w zakresie zwiększenia poziomu ochrony praw własności intelektualnej i jego wpływu na rozwój ustawodawstwa krajowego Ukrainy w tej dziedzinie. Podkreślono potrzebę poprawy skuteczności i jakości ochrony praw własności intelektualnej jako niezbędnego elementu rozwoju cyfrowej, naukowej i innowacyjnej przestrzeni europejskiej. Podczas pisania artykułu zastosowano ogólne naukowe i specjalne metody badawcze, wśród których należy wyróżnić metody poznania dialektycznego i logiki formalnej, metody porównawcze i formalno-prawne. W procesie rozwinięcia tematu badania określono trendy w działaniach Komisji Europejskiej w zakresie zapewnienia wysokiego, równego i jednorodnego poziomu realizacji praw własności intelektualnej na rynku krajowym UE w przekroju teoriopoznawczym. Przeanalizowano, w jaki sposób prawo krajowe Ukrainy uwzględnia podstawowe zasady ogłoszone w Dyrektywie 2004/48/WE w sprawie ochrony praw własności intelektualnej. Ustalono, które kwestie, będące przedmiotem badań zgłoszonych przez Komisję Europejską, w zakresie poprawy ochrony praw własności intelektualnej, znalazły odzwierciedlenie w prawie europejskim i czy zostało to uwzględnione w prawie Ukrainy. Na podstawie wyników badań określono sposoby dalszego wdrażania postanowień Umowy o stowarzyszeniu Ukrainy i UE w prawie krajowym w zakresie ochrony praw własności intelektualnej w aspekcie prywatno-prawnym.

Słowa kluczowe: ochrona praw własności intelektualnej, Komisja Europejska, UE, umowa o stowarzyszeniu, cywilnoprawne sposoby ochrony praw.

EUROPEAN UNION EXPERIENCE IN ENHANCEMENT OF THE INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION, AND ITS INFLUENCE ON THE UKRAINIAN LEGISLATION DEVELOPMENT

Igor Benedysiuk

Judge

Commercial Cassation Court of the Supreme Court,

Applicant

Scientific Research Institute of Intellectual Property of the National Academy of Law Sciences of Ukraine

(Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-3935-5322

Benedysiuk@gmail.com

Abstract. The article researches the recent decades experience of European Union in the field of enhancing the protection of intellectual rights and its influence on the Ukrainian legislation development for this area. The emphasis is put on necessity of elaboration of the high-standard and efficient protection of property rights, as it is a vital element for further development of digital, scientific and innovative European environment. The general and specifics sciences' best practices and methods were employed for this article, among which dialectic research and formal logic, legal comparison and formal legislative approaches should be highlighted. Within the research process, trends were outlined of the activities of European Commission as for provision of the high-quality, equal-opportunities and evenly-spread implementation of the intellectual property rights realization across the EU with epistemological approach. It was analyzed, how the legislation of Ukraine absorbs the main pillars, stated with the EU Directive 2008/48/EU regarding the intellectual property rights protection. The conclusion was made out on how the issues that had been taken into the European Commission researches, were implemented into the European legal acts, and whether those issues were taken into account in legislation of Ukraine. As the results of the research, the needed steps were elaborated for further implementation of the Association Agreement of Ukraine and EU, regarding the intellectual property rights protection within the legislative framework.

Key words: intellectual property rights protection, European Commission, EU, Association Agreement, legislative and judicial cases of the rights protection.

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В НАПРЯМІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Ігор Бенедисюк

суддя

Касаційного господарського суду Верховного Суду,

здобувач

*Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-3935-5322

Benedisiuk@gmail.com

Анотація. У статті досліджено досвід Європейського Союзу останніх десятиріч у напрямі підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності та його вплив на розбудову національного законодавства України в цій сфері. Підкреслено необхідність підвищення ефективності та якості захисту прав інтелектуальної власності як обов'язковий елемент для розбудови цифрового, наукового та інноваційного європейського простору. Під час написання статті було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, серед яких варто виокремити методи діалектичного пізнання та формальної логіки, порівняльно-правовий та формально-юридичний методи. У процесі розкриття теми дослідження визначено тенденції в діяльності Європейської Комісії щодо гарантування високого, рівноцінного та однорідного рівня реалізації прав інтелектуальної власності на внутрішньому ринку ЄС у гносеологічному розрізі. Проаналізовано, яким чином національне законодавство України враховує основні засади, проголошені в Директиві 2004/48/ЄС стосовно захисту прав інтелектуальної власності. Визначено, які питання, що були предметом досліджень, заявлених Європейською Комісією, в частині удосконалення захисту прав інтелектуальної власності, знайшли відображення в європейському законодавстві та чи було враховано це в законодавстві України. За результатами проведеного дослідження визначено шляхи подальшої імплементації положень Угоди про Асоціацію України з ЄС у національне законодавство в частині захисту прав інтелектуальної власності у приватно-правовому аспекті.

Ключові слова: захист прав інтелектуальної власності, Європейська Комісія, ЄС, Угода про асоціацію, цивільно-правові способи захисту прав.

Вступ. Розбудова ефективного захисту прав інтелектуальної власності сприймається як невід'ємна складова частина становлення та розвитку провідних економік світу, орієнтованих на інновації та технології. Останні світові кризи та досвід як окремих країн, так і регіональних утворень щодо їх подолання та відновлення економік лише підтверджують цю тезу. Аналіз діяльності Європейської Комісії (ЄК) останнього десятиріччя доводить, що посилення стандартів захисту прав інтелектуальної власності, зокрема й цивільно-правових, розглядається як один з основних пріоритетів ЄС у сфері охорони інтелектуальної власності в її широкому розумінні. У процесі розбудови цифрового ринку ЄС, європейського дослідницького та інноваційного простору акцент робиться на таких інструментах, як посилення цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності, вдосконалення митного контролю за контрафактною продукцією, ініціювання спільних дій споживачів та виробників із контролю за поширенням контрафакту та визнання захисту прав інтелектуальної власності пріоритетом із третіми країнами. При цьому застосовувані цивільно-правові (рівно як й адміністративно- чи кримінально-правові) заходи не мають використовуватися для призупинення інновацій.

Для України, яка на виконання взятих на себе зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС, імплементує норми європейського законодавства у сфері інтелектуальної власності до національного, питання удосконалення захисту прав інтелектуальної власності є одним із ключових напрямів реформування національного законодавства. Оскільки порушення прав інтелектуальної власності як завдає шкоди нормальному функціонуванню внутрішніх ринків України та ЄС, так і не дозволяє гарантувати надання рівного рівня охорони правам інтелектуальної власності в межах України та Європейської Спільноти. Це призводить як до істотного погіршення можливостей вільного обігу всередині внутрішнього ринку, так і створення несприятливого середовища для здорової конкуренції. При тому, що саме останні аспекти визначені як провідні цілі в базовому європейському документі, присвяченому питанням захисту прав інтелектуальної власності, яким свого часу виступила Директива 2004/48/ЄС.

Основна частина. Слід зазначити, що європейські дослідники багато уваги приділяють викликам, що стоять перед національними законодавцями у процесі гармонізації та уніфікації європейських стандартів у сфері інтелектуальної власності, аналізуючи складнощі, що породжують різні правові системи та традиції. Прикладами можуть бути роботи В. Бенабу, Т. Драйєра, Дж. Дворкіна П. Геллера, Ф. Готцена, Ч.-Г. Маса, К. Кельмана, Т. Тріттона, М. Франзозі, С. Хьюза та багатьох інших. Істотну роль у процесі удосконалення захисту прав інтелектуальної власності відіграє Європейська Комісія, яка неодноразово ініціювала відповідні дослідження та обговорення відповідної проблематики.

В Україні теоретичним дослідям у порівняльно-правовому аспекті з актами ЄС у сфері інтелектуальної власності присвячені, у першу чергу, роботи Ю.М. Капіци, Г.О. Михайлюк, а також науковців НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, у тому числі Н.М. Мироненко, О.П. Орлюк, А.В. Шабаліна, А.С. Штефан

та інших. У частині захисту прав інтелектуальної власності також варто зазначити видання представників судової гілки влади із цієї проблематики.

Наведені вище положення стали підґрунтям для вибору проблематики наукового дослідження, представленого у цій публікації. Відповідно, **метою** статті є дослідження досвіду ЄС у напрямі підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності та його вплив на розбудову національного законодавства України в цій сфері. Для досягнення вказаної мети визначено **завдання**, які потребують розкриття: 1) визначимо тенденції в діяльності Європейської Комісії щодо гарантування високого, рівноцінного та однорідного рівня реалізації прав інтелектуальної власності на внутрішньому ринку ЄС; 2) дамо відповідь на питання, чи відображає національне законодавство України основні європейські принципи стосовно захисту прав інтелектуальної власності; 3) за результатами проведеного дослідження визначимо шляхи подальшої імплементації положень Угоди про Асоціацію України з ЄС у національне законодавство в частині захисту прав інтелектуальної власності у приватно-правовому аспекті.

Методологічною основою цього дослідження виступили загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: методи діалектичного пізнання та формальної логіки (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення тощо), порівняльно-правовий та формально-юридичний методи.

Результати. В Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part, 2014) (далі – Угода про асоціацію з ЄС) глава 9 «Інтелектуальна власність» присвячена питанням, спрямованим на уніфікацію національного та європейського законодавства та запровадження європейських стандартів охорони й захисту прав інтелектуальної власності в національне правове поле. Однак, якщо у сфері охорони інтелектуальної власності Україна останнім часом активно здійснює кроки, спрямовані на імплементацію європейських стандартів до національного законодавства, то в частині захисту прав інтелектуальної власності прогрес відсутній. Певною перешкодою для цього виступає не лише недостатньо активна позиція уповноважених у цій сфері інституцій, але й недостатньо розроблена теоретична база, яка б могла стати підґрунтям для відповідної законотворчої роботи. Останні кроки в Україні, спрямовані на прийняття проекту розробленої Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності на період 2020–2025 роки, презентованої на парламентських слуханнях 16 грудня 2019 року, намагання запустити роботу Вищого спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності та низку інших лише засвідчують наявний суспільний запит у частині підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності. Не менш чутливим для України цей аспект є у формуванні зовнішнього іміджу та залученні іноземного капіталу в національну економіку, підвищенні товарообігу тощо. Отже, Україна не лише зобов'язана за Угодою про асоціацію з ЄС, але й безпосередньо зацікавлена в поширенні європейських стандартів захисту прав інтелектуальної власності до національного законодавства та правозастосування.

Водночас впровадження таких стандартів має відбуватися із розумінням тих кроків, що здійснювала Європейська Спільнота на шляху до покращення захисту прав інтелектуальної власності на рівні розробки політики та впровадження у законодавства держав-членів ЄС. Визначальну роль у цьому зіграло ухвалення Директиви 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності (Corrigendum to Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council, 2004), що було розцінене Європейською Комісією як перший важливий крок з упровадження горизонтальних інструментів боротьби з піратством. Фактично, основним завданням цієї директиви стало зростання ефективного механізму захисту прав інтелектуальної власності на європейському просторі з метою прогресивного розвитку інноваційної економіки на теренах ЄС (Schabalin, 2018: 46). До основних питань, на яких було зосереджено увагу в Директиві 2004/48/ЄС, належить розширення переліку осіб, які мають право вимагати застосування заходів, процедур і засобів захисту, підтвердження відповідно до Бернської конвенції презумпції авторського права, визначення положень щодо забезпечення доказів, з урахуванням ст. 43 Угоди TRIPS, можливість застосування судами, з урахуванням ст. 50 Угоди TRIPS, тимчасових та застережних заходів, право на інформацію, передбачення для національних судів права на заходи, що впливають із рішення справи по суті (виправні, альтернативні, судові заборони).

У преамбулі Директиви 2004/48/ЄС закріплено, що «ефективне дотримання законодавства з охорони інтелектуальної власності має бути гарантованим конкретними діями на рівні Спільноти» (п. 9). З огляду на це метою діяльності Європейської комісії у цьому напрямі було визначено «наближення законодавства держав-членів для гарантування високого, рівноцінного та однорідного рівня реалізації прав інтелектуальної власності на Внутрішньому ринку» (п. 10). З огляду на тенденції зростання подання заявок на об'єкти інтелектуальної власності у світі, зокрема й в ЄС, протягом останніх років зазначена мета вбачається цілком виправданою.

Так, за даними Всесвітньої організації інтелектуальної власності за звітом 2019 року (WIPO IP Facts and Figures, 2019: 12–15), Європейське патентне відомство було на п'ятому місці у світі у 2018 році за кількістю отриманих патентних заявок (174 397). Друге місце у світі відомство ЄС посіло й за кількістю поданих заявок на реєстрацію промислових зразків (8,2%). Значне зростання числа промислових зразків, зазначених у заявках, зафіксували Великобританія (+ 42,4%) та Італія (+ 16,6%). Варто наголосити, що поява нових технологій, особливо цифрових, дедалі активніше сприяє обміну інформацією між сторонами, розташованими на значній відстані. У Доповіді ВОІВ 2019 року про становище в області інтелектуальної власності

у світі (WIPR, 2019) відслідковуються тенденції з формування глобальних інноваційних мереж. Цьому сприяє діяльність багатонаціональних корпорацій, що прагнуть оптимізувати свою інноваційну діяльність шляхом створення глобальних виробничо-технологічних ланцюжків, які забезпечують розосередження проведених ними науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт по різних країнах і місцях, із концентрацією в міських агломераціях. Зазначені тенденції впливають на патентну активність заявників як в окремих країнах ЄС, так і безпосередньо при зверненні до ЄПВ.

Постійно зростає активність заявників і в частині реєстрації засобів індивідуалізації. Так, у 2018 році на п'ять провідних відомств інтелектуальної власності прийшлося майже 65% усіх заявок на реєстрацію товарних знаків, що враховуються за кількістю зазначених у них класів (WIPO IP Facts and Figures, 2019: 25–26). При цьому на відомство ЄС прийшлося 392 925 заявок, воно стоїть на четвертому місці. Зазначимо, що згідно з Угодою про асоціацію з ЄС Україна взяла на себе низку зобов'язань щодо внесення змін до національного законодавства у сфері інтелектуальної власності, зокрема в частині торговельних марок. Одним із ключових зобов'язань є відкриття для загального доступу електронної бази поданих заявок на реєстрацію торговельних марок. Адже це є нормальною практикою для багатьох країн світу, зокрема європейських. Такі зміни вносяться до законодавства України.

Однак збільшення кількості об'єктів інтелектуальної власності, що підлягають охороні, тягне за собою й необхідність підвищення якості захисту прав інтелектуальної власності, на чому наголошує більшість науковців, адже збільшується кількість порушень таких прав (Massa, Strowel, 2004: 245–247; Orliuk, 2016: 58). До найбільш вразливих галузей промисловості від підробки товарів і піратства належать аудіо-, відео-індустрії, обробка даних, виробництво іграшок, фармацевтика, парфумерія, виробництво годинників, фонографічна індустрія тощо (Kariza, 2017: 369). Дані ЄК свідчать про щонайменше троекратне збільшення випадків призупинення митного контролю товарів із підозрою на порушення прав інтелектуальної власності за менш ніж за десять років, починаючи з 2005 року, коли фіксувалося близько 27 тисяч таких випадків (COM (2011) 287 final). Нині такі тенденції подовжуються.

У 2005 році було ухвалено Заяву ЄК щодо статті 2 Директиви 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності (2005/295/ЄС, 2005: 37). Цією Заявою було уточнено перелік об'єктів права інтелектуальної власності, на які поширюється Директива, а саме: авторське право; суміжні права; право sui generis виробника бази даних; право творця топографій напівпровідникових виробів; право на торговельні марки; право на промисловий зразок; патентні права, у т.ч. права, що виходять із сертифікатів додаткової охорони; географічні зазначення; права на корисні моделі; права на сорти рослин; права на фірмові найменування настільки, наскільки вони охороняються як виключні права власності національним законодавством. Усі ці об'єкти є предметом правової охорони та захисту за законодавством України про інтелектуальну власність.

У липні 2008 року Рада ЄС ухвалила Повідомлення щодо імплементації стратегії прав промислової власності в Європі (COM (2008) 465/3) та у вересні 2008 року – Резолюцію про всебічний європейський антиконтрафактний та антипіратський план. З урахуванням їх змісту на загальноєвропейській конференції високого рівня з питань боротьби з піратством 2009 року, ініційованій ЄК, було визначено завдання Європейської обсерваторії з питань контрафакту та піратства. Обсерваторію було визнано платформою для спільних заходів, обміну досвідом та інформацією щодо кращої практики реалізації прав. Слід наголосити, що створення української «Обсерваторії з питань боротьби з підробками і піратством» було рекомендовано міжнародними партнерами України (ICC, BASCAP, ICC Ukraine, 2015: 19).

У 2009 році ЄК представила повідомлення «Підтримка забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності у Внутрішньому ринку» (COM (2009) 467 final). Також у березні 2010 року Рада ухвалила Резолюцію про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності на Внутрішньому ринку, якою державам-членам ЄС було запропоновано розробити національні антипіратські стратегії, здійснити оцінку ефективності заходів, визначених директивою 2004/48/ЄС тощо. Окрім цього, у 2010 році ЄК, виходячи зі звітів держав-членів ЄС і доповідей експертів Європейської обсерваторії, підготувала звіт із застосування директиви 2004/48/ЄС (Kariza, 2014: 188). На жаль, в Україні й досі відсутні аналоги антипіратської стратегії.

У 2011 році ЄК представила Повідомлення «Єдиний ринок прав інтелектуальної власності» (COM (2011) 287 final), в якому було запропоновано план дій у сфері захисту прав інтелектуальної власності. Це стосувалося, у першу чергу, перегляду Директиви 2004/48/ЄС у частині запровадження більш ефективних засобів захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет, ухвалення змін до регламенту щодо митних заходів. Зазначимо, що обидва напрями знайшли успішну реалізацію в подальших актах ЄС. Так, із 1 січня 2014 року набув чинності новий Регламент митного контролю ЄС № 608/2013 (Regulation (EU) No 608/2013 of the European Parliament and of the Council, 2013), яким було визначено два способи захисту прав: за заявою правовласника прав інтелектуальної власності; за своєю ініціативою (процедура ex officio). У цьому Регламенті більш детально порівняно з попередніми документами ЄС було врегульовано питання щодо захисту торговельних марок, топографій, сортів рослин. Було внесено зміни та уточнення до поняття контрафактної продукції, форм митного контролю для ефективного захисту об'єктів інтелектуальної власності. Спрощена процедура митної реєстрації стала обов'язковою для всіх держав-членів ЄС. Було також прийнято рішення про передачу повноважень від Обсерваторії до Офісу гармонізації Внутрішнього ринку (з 2016 року – Офіс інтелектуальної власності Європейського Союзу). Зазначимо, що відповідні позиції були неповною мірою враховані в національному законодавстві України.

У 2014 році Комісія представила Повідомлення «Про переглянутий консенсус щодо забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності. План дій ЄС» (СОМ (2014) 392 final), серед завдань якого було визначено розробку підходів до вимірювання рівня піратства, щодо яких до того часу не було знайдено згоди. Для України це питання також має істотне значення у процесі судового захисту прав інтелектуальної власності.

Аналізуючи стан правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності в Україні, варто зазначити, що глава 9 Угоди про асоціацію з ЄС Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» значною мірою відображає положення Директиви 2004/48/ЄС. Зокрема, в частині захисту статтею 230 Угоди сторони підтверджують свої зобов'язання згідно з Угодою TRIPS та дають згоду на те, що вони мають забезпечити подальші додаткові заходи, процедури та засоби захисту, необхідні для забезпечення дотримання охорони прав інтелектуальної власності. Серед основних принципів, на яких мають засновуватися підходи щодо захисту прав інтелектуальної власності, є добросовісність, справедливість, ефективність, співмірність, стримування. Такі заходи, процедури та засоби захисту не мають бути «надмірно складними чи дорогими або спричиняти необґрунтовані строки чи невинуваті затримки», вони мають «застосовуватись таким чином, щоб уникнути створення перешкод законній торгівлі та забезпечити їх захист від зловживань» (ч.ч. 1, 2 ст. 230). Детальний аналіз національної судової практики із судового захисту прав інтелектуальної власності дає змогу говорити про намагання реалізувати зазначені принципи в процесі правозастосування. Водночас фактично по кожному із зазначених принципів у фахових колах триває дискусія, спрямована на їх глибше відбиття в судовій практиці.

Висновки. Дослідження досвіду ЄС щодо захисту прав інтелектуальної власності останніх десятирічч дозволяє стверджувати про послідовність дій, що здійснює Європейська Комісія в напрямі підвищення ефективності та якості такого захисту. Аналіз законодавства ЄС у цій частині, рівно як і дослідження, що проводяться європейськими експертами на замовлення ЄК в частині імплементації норм європейського законодавства до законодавства держав-членів ЄС, дає змогу говорити про спільні намагання гарантувати високий, рівноцінний та однорідний рівень реалізації прав інтелектуальної власності на внутрішньому ринку. Істотна увага при цьому приділяється покращенню способів та форм захисту прав інтелектуальної власності, зокрема приватно-правових. Україна, яка взяла на себе зобов'язання за Угодою про асоціацію з ЄС, має здійснювати дії та заходи, спрямовані на забезпечення гарантування високого та рівноцінного рівня реалізації прав інтелектуальної власності в межах національного ринку та внутрішнього ринку ЄС. У рамках Угоди про асоціацію в національне законодавство України фактично введено основні європейські принципи стосовно захисту прав інтелектуальної власності. Аналіз національного законодавства України та правозастосування у цій сфері дає змогу говорити про те, що Україна впроваджує європейські підходи в частині правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. Водночас у напрямі захисту прав національний нормотворець досі не забезпечив повною мірою закріплення правових механізмів, що сприятимуть реалізації принципів захисту прав інтелектуальної власності подібно до стандартів, прийнятих в ЄС. Це може бути вирішено шляхом прийняття окремого законодавчого акта, в якому комплексно буде вирішено питання щодо удосконалення форм, способів та засобів захисту прав інтелектуальної власності, у першу чергу приватно-правових, із паралельним врахуванням цих можливостей у процесуальному законодавстві.

Список використаних джерел:

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. An Industrial Property Rights Strategy for Europe. COM (2008) 465/3. URL: http://polylaw.eu/15_03_COM_2008_465_3_en%20.pdf
2. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. Enhancing the enforcement of intellectual property rights in the internal market. COM (2009) 467 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0467:FIN:EN:PDF>
3. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. A Single Market for Intellectual Property Rights Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europ. COM (2011) 287 final. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/EN/1-2011-287-EN-F1-1.Pdf>
4. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. Towards a renewed consensus on the enforcement of Intellectual Property Rights: An EU Action Plan. COM (2014) 392 final. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-392-EN-F1-1.Pdf>
5. Corrigendum to Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights (OJ L 157, 30.4.2004). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048R%2801%29>
6. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / *НАН України*. Київ : Академперіодика, 2017. 664 с.
7. Капіца Ю.М. Розвиток цивільно-правових способів захисту прав інтелектуальної власності в Європейському Союзі. *Приватне право і підприємництво*. 2014. Вип. 13. С. 186–190.
8. Massa, С.-Н., Strowel, А. The scope of the proposed IP enforcement directive: torn between the desire to harmonise remedies and need to combat piracy. *E. I. P. R.* No 26 (6). 2004. P. 244–253.
9. Орлюк О.П. Захист прав інтелектуальної власності у контексті європейської інтеграції. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 3 (86). С. 58–74.

10. Regulation (EU) No 608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of intellectual property rights and repealing Council Regulation. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32013R0608>
11. Розвиток і захист інтелектуальної власності в Україні. Ukraine. ICC. BASCAP. ICC Ukraine. 2015. 38 с.
12. Statement by the Commission concerning Article 2 of Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council on the enforcement of intellectual property rights (2005/295/EC). Statement by the Commission, OJ L 94, 03.04.2005. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:094:0037:0037:EN:PDF>
13. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (2014). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 12.03.2020).
14. Шабалін А. Деякі питання захисту права інтелектуальної власності в ЄС: Директива ЄС2004/48/ЄС «Про забезпечення захисту прав інтелектуальної власності». *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 6. С. 46–54.
15. WIPO IP Facts and Figures, 2019 (2020). 54 с. URL: <https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4487&plang> (дата звернення: 12.03.2020).
16. World Intellectual Property Report (WIPR) 2019. The Geography of Innovation: Local Hotspots, Global Networks. URL: <https://www.wipo.int/wipr/en/2019/>.

References:

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. An Industrial Property Rights Strategy for Europe. COM (2008) 465/3. URL: http://polylaw.eu/15_03_COM_2008_465_3_en%20.pdf
2. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. Enhancing the enforcement of intellectual property rights in the internal market. COM (2009) 467 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0467:FIN:EN:PDF>
3. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. A Single Market for Intellectual Property Rights Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europ. COM (2011) 287 final. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/EN/1-2011-287-EN-F1-1.Pdf>
4. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee. Towards a renewed consensus on the enforcement of Intellectual Property Rights: An EU Action Plan. Communication from the Commission, COM (2014) 392 final. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-392-EN-F1-1.Pdf>
5. Corrigendum to Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights (OJ L 157, 30.4.2004). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048R%2801%29>
6. Kapiza, J.M. (2017). Pravo intelektualnoi vlasnosti Evropeiskogo Soiuza: formuvanniu, instituty, napriamy rozvitku [Intellectual property law of the European Union: formation, institutions, directions of development] / *NAN Ukrainy*. Kyiv. 664 p. [in Ukrainian].
7. Kapiza, J.M. (2014). Rozvitok zivilno-pravovih sposobiv zahistu prav intelektualnoi vlasnosti v Evropeiskomu Soiuzi [Development of civil law methods of protection of intellectual property rights in the European Union]. *Privatne pravo i pidpriemnistvo*. Vyp. 13. P. 186 – 190. [in Ukrainian].
8. Massa, Charles-Henry, Strowel, Alain (2004). The scope of the proposed IP enforcement directive: torn between the desire to harmonise remedies and need to combat piracy. *E. I. P. R.* No 26 (6). P. 244 – 253.
9. Orliuk, O.P. (2016). Zahist prav intelektualnoi vlasnosti u konteksty evropeiskoi integracii [Protection of intellectual property rights in the context of European integration]. *Visnik Nationalnoi akademii pravovih nauk Ukrainy*. № 3 (86). P. 58–74 [in Ukrainian].
10. Regulation (EU) No 608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of intellectual property rights and repealing Council Regulation. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32013R0608>
11. Rozvitok i zahist intelektualnoi vlasnosti v Ukraini (2015). [Development and protection of intellectual property in Ukraine]. Ukraine. ICC. BASCAP. ICC Ukraine. 38 p. [in Ukrainian].
12. Statement by the Commission concerning Article 2 of Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council on the enforcement of intellectual property rights (2005/295/EC). Statement by the Commission, OJ L 94, 03.04.2005. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:094:0037:0037:EN:PDF>
13. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inschoi storony [Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part] (2014). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011. [in Ukrainian].
14. Schabalín, A. (2018). Deaki pytannia zahistu prav intelektualnoi vlasnosti v EC: Direktiva 2004/48/EC «Pro zabezpechennia zahistu prav intelektualnoi vlasnosti» [Some issues of protection of intellectual property rights in the EU: Directive 2004/48/EU on the enforcement of intellectual property rights. *Teoria i praktika intelektualnoi vlasnosti*. № 6. P. 46–54 [in Ukrainian].
15. WIPO IP Facts and Figures, 2019 (2020). 54 p. URL: <https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4487&plang/>
16. World Intellectual Property Report (WIPR) 2019. The Geography of Innovation: Local Hotspots, Global Networks. URL: <https://www.wipo.int/wipr/en/2019/>.